

Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide KOV EP asukoha eelvaliku otsuse eelnõule ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandele täiendaval avalikustamisel esitatud ettepanekute seisukohtade koondtabel

Sisukord

1. S.A.CITO OÜ.	2
2. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium	2
3. Maa- ja Ruumiamet (geodeesia).....	3
4. Eesti Geoloogiateenistus	3
5. Transpordiamet	3
6. Terviseamet	4
7. Erasik K.P.	4
8. Erasik A.M.	4
9. Erasik O.K.	6
10. Keskkonnaamet	6
11. Metsamaahalduse AS	8
12. Varja Windfarm OÜ.....	9
13. Enefit Wind OÜ	10
14. Erasik E.K.	10
15. Erasik K.T.	16
16. Erasik T.T.	19
17. Kivihaamer OÜ	20

1. S.A.CITO OÜ.

Kirja nr ja kuupäev: 13.11.2025 nr 6-1/33-180

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Anname enda seisukoha antud planeeringu kohal.</p> <p>Viru-Nigula vallas oleva tuulepargi planeeritud ja tegelik müra erines 5+db. Algselt pidi see olema 40 db öösel ,kuid mõõtmise järel ostustus üle 45 db (siis oli öine mõra määr 40 db). Tuulikud on oluliselt madalamad ja nõrgemad ehk 3MW. Teatud ilmadel ja tuule suunal on kuulda neid tuulikuid ca 2 km kaugusele. Seega kas 1 km elumajast on piisav kaugus. Need 3MW tuulikud on ehitatud elumajadest ca 430 m kaugusele ja tollel ajal kui tehti mõõtmised siis Terviseameti soovitus oleks olnud ca 600 m. Siit saab järeldada ,et mida võimsam ja kõrgem tuulik seda suurem peaks olema vahemaa. Antud juhul siis kas 1500-2000m. Lüganuse vallas on tehtud mõõtmised olemasolevatele tuuleparkidele? Kas n.ö planeeritud ja tegelik tuule müra just öisel ajal vastab nõuetele?</p>	<p>Käesoleva planeeringu puhul on müra mõju hindamisel ning müra leviku kaartide koostamisel lähtutud 2025. a Kliimaministeeriumi poolt avaldatud tuuleparkide keskkonnamõju hindamise juhendist (Tuuleparkide keskkonnamõju hindamise juhend. Müra, vibratsioon, varjutamine. https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2025-03/Tuuleparkide%20keskkonnam%C3%B5ju%20hindamise%20juhend.pdf), milles toodud arvutusmetoodika (konservatiivsed arvutusparameetrid, lisaks ka määramatusega arvestamine) aitab tagada suuremaid puhveralasid võrreldes 15-20 a tagasi kasutatud metoodikaga. Lisaks võib välja tuua, et viimastel aastatel valminud Eesti suurimates tuuleparkides (Saarde valla tuulepark, Sopi-Tootsi tuulepark) teostatud müra mõõtmised on näidanud, et hetkel kasutatava arvutusmetoodika korral on müra mõõtmistulemused väiksemad kui müra modelleerimise tulemused. Samas on tõsi, et normtasemete tagamine ei tähenda, et tuulikuid ei ole kuulda (sama põhimõtet rakendatakse ka teist tüüpi müraallikate nt liikluse müra korral) ning soodsa tuule suuna korral võib tuulikute müra olla kuuldav mitme kilomeetri kaugusel.</p>

2. Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Kirja nr ja kuupäev: 14.11.2025 nr 6-1/33-182

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Regionaal-ja Põllumajandusministeerium on Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ Lüganuse valla tuulepargi eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõus ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi aruandes toodud põhimõtetega nõus.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>

3. Maa- ja Ruumiamet (geodeesia)

Kirja nr ja kuupäev: 17.11.2025 nr 6-1/33-184

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Planeeringualale või selle vahetusse lähedusse jääb kokku 6 geodeetilist märki.</p> <p>Ruumiandmete seaduse (edaspidi RAS) § 25 sätestab, et geodeetilise märgi kaitsevöönd on geodeetilist märki ümbritsev ala, kus geodeetilise märgi kaitse ja kasutamise vajadusest tulenevalt kitsendatakse inimtegevust.</p> <p>RAS § 26 lg 1 sätestab üheselt, et geodeetilise märgi kaitsevööndis on ilma geodeetilise märgi omaniku loata keelatud igasugune tegevus, mis võib kahjustada geodeetilist märki ja selle tähistust, mh löökmehhanismidega töötamine, pinnase tihendamine või tasandamine, transpordivahenditele ja mehhanismidele läbisõidukohtade rajamine ning künni- või mullatööde tegemine.</p> <p>Juhime tähelepanu, et joonistel puuduvad eelpool nimetatud geodeetilised märgid ning nende kaitsevööndid.</p>	<p>Ettepanekuga arvestatakse.</p> <p>Dokumente korrigeeritakse.</p>

4. Eesti Geoloogiateenistus

Kirja nr ja kuupäev: 25.11.2025 nr 6-1/33-188

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Planeeritav ala kattub mitmete maavaradega seotud kitsendustega, mis on põhjalikult välja toodud EGT eelmises 21.08.2025 kirjas 13-3/25-1356. Sama kirjaga andis EGT ka oma tingimusliku nõusoleku planeeringu lahendusele.</p> <p>Käesoleva kirjaga juhime tähelepanu, et kuigi enamus väljatoodud tingimused ja puudused on viidud planeeringusse sisse või parandatud, siis KSH programmi kohta käiv punkt 1.1 on lahendamata. KSH aruande lk 187 ala 2 kohta käiv esimene lõik ei ole ajakohane - Suurkõrtsi II muutmise menetlus lõpetati 31.10.2025 loa muutmisega. Samuti on lõik täiendamata Suurkõrtsi III taotluse andmetega. Arvestades, et EGT tingimuslik kooskõlastus eeldab endas väljatoodud puuduste parandamist, siis palun käesolevalt viidatud puudused likvideerida.</p>	<p>Käesoleva eriplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi dokumenti enam ei korrigeerita, kuid täpsustame ja korrigeerime Suurkõrtsi II ja III karjääridega seonduvat KSH aruandes. KSH aruannet täiendatakse.</p>

5. Transpordiamet

Kirja nr ja kuupäev: 25.11.2025 nr 6-1/33-189

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Teadmiseks võetud, Transpordiametil täiendavad kommentaarid puuduvad.	Teadmiseks võetud.

6. Terviseamet

Kirja nr ja kuupäev: 26.11.2025 nr 6-1/33-191

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Amet on tutvunud KOV EP asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH esimese etapi aruandega ning ei esita täiendavaid ettepanekuid.	Teadmiseks võetud.

7. Erasisik K.P.

Kirja nr ja kuupäev: 29.11.2025 nr 6-1/33-192

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Kuna meie perel on kodu x Koljala külas, siis me ei soovi, et Koljala külla püstitatakse juurde uusi tuulegeneraatoreid. Meile täiesti piisab olemasolevatest generaatoritest, mis meie maja taha on juba püsti pandud.</p> <p>Uued planeeritavad tuulegeneraatorid on väga kõrged nagu Tallinna Teletornid, rikkudes sellega maastikuvaa-teid ja tekitades mürareostust (nii infrahelisid kui valgusreostust). Lisaks on sellised suured tuulikud ka väga ohtlikud nii inimeste vaimsele kui füüsilisele tervisele. Aga ka lindudele kui ka kogu meie elukeskkonnale terviklikult.</p> <p>Meie ei soovi oma perega osaleda inimkatsetes, sest meie maja on kavandatavast tuulikupargist (Koljala 7) vaid 920m kaugusel ning see lubatav rahaline kompensatsioon ei ole seda väärt, et peaksime hakkama nõus olema nii enda kui oma perekonna ja ka kõikide naabrite tervise rikkumisega.</p> <p>Palun peatage koheselt see eriplaneering. Las pannakse tuulepargid püsti Eestis sinna, kus ei ela inimesi.</p>	<p>Täname arvamuse eest! Teadmiseks võetud.</p> <p>Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) käigus hinnati põhjalikult tuulikupargi mõju keskkonnale ja inimesele, sealhulgas müra, visuaalset mõju ja varjutamisega kaasnevaid häiringuid. Mõju hindamisel lähtuti asjakohastest teadusuuringutest, normtasemetest ning juhendmaterjalidest. Planeeringute raames tuleb tagada vastavus kehtivatele õigusaktidele ning juhendmaterjalidele.</p>

8. Erasisik A.M.

Kirja nr ja kuupäev: 01.12.2025 nr 6-1/33-193

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Teatan, et olen sellise planeeringu vastu.</p> <p>Paljud juhtivad riigid eesotsas USAga on juba loobumas tuuleenergeetikast kui loodust, tervist ja majanduse konkurentsivõimet kahjustavast ideoloogiast. Ka Eestis on mitmed vallad reostavast ja kallist elektri tootvast projektist loobunud, otsige.</p>	<p>Täname arvamuse eest! Teadmiseks võetud.</p> <p>Planeeringute mõju hindamisel tuleb lähtuda põhjalikest juhendmaterjalidest, mis on koostatud paljude erinevate teadusartiklite põhjal. Sealhulgas on juhendmaterjalide koostamisel analüüsitud paljude erinevate teadusuuringute asjakohasust (nt uuringuks kasutatud</p>

<p>Hiljuti Postimehes ilmunud Uppsala ülikooli prof. Ken Matsoni artikkel toob veelkord välja tuulikute kahjulikkuse.</p> <p>Loomulikult on olemas ka kasusaajate lurjuste tellitud "uurimusi". Mina lähtun sellest et maastiku rikkumine, kallid elekter, kinnisvara hindade langus on juba mulle reaalselt kahju tekitanud.</p>	<p>metoodika sobivus, uuringu järelduste seotus uuringu sisuga jne) ning teiste riikide praktikat.</p> <p>Planeeringu mõju hindamise raames lähtuti eelkõige 2025. a Kliimaministeeriumi poolt avaldatud tuuleparkide keskkonnamõju hindamise juhendist (Tuuleparkide keskkonnamõju hindamise juhend. Mürä, vibratsioon, varjutamine. https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2025-03/Tuuleparkide%20keskkonnam%3%B5ju%20hindamise%20juhend.pdf), milles on muu hulgas analüüsitud teiste riikide kogemust, samuti infraheli võimalikku mõju. Uuringute põhijäreldus on see, et kuigi tuulikud tekitavad ka infraheli (sarnaselt paljudele muudele tööstuslikele objektidele või tehnoseadmetele) on peamine häiringute põhjus siiski kuuldav müra.</p> <p>Sarnasele järeldusele on jõutud ka 2025. a Tartu Ülikooli poolt koostatud tuulikute tervisemõju alases ülevaateuuringus, milles on toodud ka infraheli võimaliku mõju põhjalik analüüs (Tuulikute tervisemõjud: süstemaatiline ülevaade viimasel viieteistkümnel aastal eelretsenseeritavates teadusajakirjades avaldatud uuringutest, https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2025-09/%C3%9Clevaa-teuuringu%20I%20etapp%20%28tuulepargid%29.pdf).</p> <p>Samas ei esine Eestis teostatud ülevaateuuringutes (ning ka käesoleva planeeringu puhul) sisulist vastuolu Ken Mattssoni töös esitatud väidetega, mis eelkõige toonitavad, et tuulikud tekitavad infraheli, infraheli võib levida kaugemale ning tähelepanu tuleb pöörata infraheli tasemetele, mis võivad jääda inimese tajuläve lähedale (kuna inimeste tundlikkus müra suhtes võib erineda). Kõik loetletud põhimõtted on käesoleva planeeringu mõju hindamises välja toodud.</p> <p>Lisaks võib välja tuua, et viimastel aastatel valminud Eesti suurimates tuuleparkides (Saarde valla tuulepark,</p>
---	---

	Sopi-Tootsi tuulepark) teostatud müra mõõtmised on näidanud, et müra normtasemed (sh madalsagedusliku müra puhul) on tagatud ning kõige normilähedasem on siiski just müra kuuldav osa. Ühtlasi tuleb ka mõista, et normtasemete tagamine ei tähenda, et tuulikuid ei ole kuulda (sama põhimõtet rakendatakse ka teist tüüpi müraallikate nt liiklusrumade korral).
--	---

9. Erasisik O.K.

Kirja nr ja kuupäev: 03.12.2025 nr 6-1/33-194

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
Mina olen tuulepargi rajamise vastu.	Täname arvamuse eest! Teadmiseks võetud.

10. Keskkonnaamet

Kirja nr ja kuupäev: 03.12.2025 nr 6-1/33-195

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
1. EP seletuskirja ptk-s 4.6 (lk 43) on kirjeldatud hoonestusalasid ja tuulikute ehitusõigust, kusjuures on öeldud, et nt alajaamu ja muid rajatise (plats, tee jm) on võimalik rajada ka väljapoole hoonestusalasid. Selline lahendus on aktsepteeritav, kuid sellisel juhul peaksid olema EP seletuskirjas toodud ka kõik leevendusmeetmed/suunised nende ehitiste asukohtade valikule. Hetkel kajastuvad leevendusmeetmed siiski vaid osaliselt. Nt EP seletuskirja ptk-s 8 alaptk-des 8.2 ja 8.5 on antud küll suunised kaitstavate taimeliikide elupaikadega seotult, kuid ei ole antud suuniseid vältimaks ehitamisel vääriselupaiku või alal 3 piiritletud tähelepanuväärseid kooslusi (meetmed, mis on toodud KSH aruande ptk-s 5 (lk 208) ja EP seletuskirja ptk-s 4.13 alaptk-s 4.13.5). Palume see üle vaadata, kuna eeldatavasti lähtutakse konkreetsete ehitiste kavandamisel just DP seletuskirja peatükis 8 kirja pandud tingimustest	EP seletuskirja täiendatakse leevendusmeetmete/suunistega alajaamade jm rajatiste ehitamise osas lähtuvalt vääriselupaikadest, tähelepanuväärsetest kooslustest jmt .
EP seletuskirja ptk-s 4.4.3 (lk 37-39) on kirjeldatud alaga 3 seotud asjaolusid, sh asukoha alternatiivide puudumist tõendavaid seisukohti, sh arendaja huvi ja õigus planeeringu elluviimiseks. Märkime, et Keskkonnaamet on 21.08.2025 kirjas nr 6-5/25/10002-8 (edaspidi 21.08.2025 kiri) avaldanud seisukoha, et meie hinnangul ei ole alternatiivide puudumise tõendamisel korrektne lähtuda konkreetse arendaja huvist ja/või võimalustest tuuleparki rajada. Ehkki planeeringu ellurakendatavus on kahtlemata oluline, tuleb märkida, et tuuleparkide planeerimine on siiski maaomandi ja konkreetse arendaja ülene. Seega kordame üle, et Keskkonnaameti hinnangul peavad ka alternatiivide puudumisega seotud tõendid olema pigem universaalsed.	Teadmiseks võetud.

<p>Teiseks soovime korrata üle meie 21.08.2025 kirjas välja toodu, et Keskkonnaameti hinnangul on käesolevas planeeringus alaga 3 seondult taastuveneergetika ülekaaluka avaliku huvi eeldus Keskkonnaameti hinnangul paikapidav, kuid seda eelkõige kumulatiivselt koos ala 3 ümbruskonnas töös olevate teiste tuuleparkide arendustega, mitte eraldiseisvalt.</p>	
<p>EP seletuskirja ptk-s 7.2 (lk 83-84) on loetletud planeeringu elluviimise tingimused. Ehkki antud planeeringu puhul kavandatakse planeeringuala lähistel pesitseva I kaitsekategooriasse kuuluva merikotka kahjustamist ning energiamajanduse korralduse seaduse (ENKS) § 3211 lg 4 ja § 3214 rakendamist, ei ole sellega seotud kaalutlusi ega menetlusi planeeringu ptk-s 7.2 käsitletud. Märkime, et Keskkonnaameti seisukoha kohaselt toimub ENKS § 3211 lg 4 kohane lõplik kaalumise, sh alternatiivide puudumise hindamine ja hüvitusmeetmete määramine, tegevusloa etapis (ENKS § 3214 kohase menetluse raames). Oleme seda seisukohta väljendanud nii 21.08.2025 kirjaga nr 6-5/25/10002-8 kui 30.10.2025 kirjaga nr 6-5/25/10002-12.</p>	<p>EP seletuskirja ptk 7.2 täiendatakse tegevusloa etapi täiustamisega merikotka kahjustamisega seonduvaga.</p>
<p>Keskkonnaameti 13.06.2025 kirjas nr 6-5/25/10002-3 (ala 1 tingimuslik kooskõlastus) märkisime (p 5), et läbiviidud kaitsealuste taimeliikide inventuur näitas, et EP alad on suhteliselt rikkad erinevate kaitstavate taimeliikide poolest. Samas ei olnud antud juhul võimalik viia läbi põhjalikke uuringuid eriplaneeringus kavandatud tuulikute ja kaasnevate ehitiste kõikidel ehitusaladel (ning on võimalik, et projekteerimisel ehitusalad muutuvad). Sellest lähtuvalt leidsime, et tuleb seada tingimus, et ehitusloa menetluse etapiks tuleb viia läbi kaitstavate taimeliikide kordusinventuur ka neil ehitusaladel, mis ei kattu läbiviidud detailse inventuuri aladega, kuid kus läbiviidud üldise inventuuri tulemustele tuginedes võib eeldada kaitstavate taimeliikide esinemist. KSH aruande ptk-s 3.2.5 (lk 171) on antud küsimust kajastatud ja leevendava meetmena kirja pandud ent EP seletuskirjas (nt ptk 8 või 4.13.15) see tingimus/meede ei kajastu.</p> <p>Märkime veel, et KSH aruandes (lk 171) on leitud, et kordusinventuuri ei ole vaja teha ehitusaladel, mis jäävad põhikaardijärgsele haritavale maale. Keskkonnaameti hinnangul on ka hiljutistel lageraielankidel ning noorendikes kaitstavate taimeliikide esinemistõenäosus madal.</p>	<p>EP seletuskirja lisatakse meede, mis on esitatud KSH aruandes – ehitusloa menetluse etapiks tuleb viia läbi kaitstavate taimeliikide kordusinventuur ka neil ehitusaladel, mis ei kattu läbiviidud detailse inventuuri aladega, kuid kus läbiviidud üldise inventuuri tulemustele tuginedes võib eeldada kaitstavate taimeliikide esinemist.</p> <p>Haritavale maale lisatakse täiendavalt noorendikud ja hiljutised lageraielandid.</p>
<p>EP seletuskirjas (nt ptk 8, tabelites 8.1, 8.6 ja 8.10) on III kaitsekategooria taimeliikide kasvukohtadega seotud leevendav meede (st paigaldada ehitised väljapoole III kaitsekategooria liikide kasvukohti) antud soovituslikuna. Märkime, et looduskaitseaduse (LKS) § 55 lg 8 kohaselt on keelatud III kaitsekategooria taimede, seente ja selgrootute loomade hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas. Antud tingimusega tuleb projekteerimisel siiski arvestada ning III kaitsekategooria liigi elupaiku täielikult hävitada ei ole siiski lubatud.</p>	<p>III kaitsekategooria liigi elupaikade osas täiendatakse KSH aruannet ja EP seletuskirja.</p>
<p>EP seletuskirja ptk-s 8 (lk 91) tabelis 8.1 on projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimuste all märgitud: Aladel 1 ja 2a ja 2b tuleb Keskkonnaametilt taotleda planeeringulahenduse realiseerimiseks ehituskeeluvööndi vähendamist seoses juurdepääsuteede kavandamisega üle Satsu ja Sõreda ojade. Leiame, et see tingimus ei ole antud tabelis kohane – nõusolek ehituskeeluvööndi vähendamiseks tuleb (LKS § 40 alusel) saada</p>	<p>EP seletuskirja tabelist 8.1 eemaldatakse märges kalda ehituskeeluvööndi vähendamise taotlemise osas ning selle asemel viidatakse, et projekteerimisel tuleb lähendada kalda ehituskeeluvööndi vähendamise nõusolekust (kui see on antud).</p>

juba planeeringu faasis ning selle nõusolekuga saamisega (või nõusolekust keeldumisega) tuleb projekteerimisel lähtuda.	Taotlus kalda ehituskeeluvööndi vähendamiseks on KKA-sse saadetud 11.11.2025 kirjaga nr 6-1/33-181.
Täiendavalt märgime, et EP seletuskirja ptk-s 4.7 (lk 46) joonise 4.3 kohaselt on põhimõtteline juurdepääs ala 1 läänepoolsetele tuulikutele kavandatud mööda Pada-Sonda teed lõuna suunalt. See kõrvalmaantee läbib Sonda lendorava püsielupaika (KLO3002863). Juhul kui tuulikukomponentide veoks on vajalik teekoridori laiendada, võib see antud kohas olla komplitseeritud (laiem teekoridor killustaks püsielupaika), seega palume sellega arvestada. EP seletuskirjas (nt lk 48) on küll ka märgitud, et teede projekteerimisel arvestada looduskaitsete jm kitsendustega, mis lähtuvad tee äärde jäävast objektist.	Teadmiseks võetud.
Keskkonnaamet jääb oma 13.06.2025 kirjas nr 6-5/25/10002-4 p 10 toodu juurde, et looduslikul ala ei ole Sõreda oja torusse juhtimine põhjendatud. Toome veelkord välja, et vooluveekogu torustamisel halvenevad keskkonnatingimused ning see on keskkonnale oluliselt häirivam kui tuulikulabade ehituskeeluvööndis liikumine KSH aruande (ptk 3.3.3) hinnangul on Koljala 11 positsioonile võimalik tuulik kavandada juhul, kui Sõreda oja juhitakse torusse või muudetakse oja voolusängi. Keskkonnaamet toob välja, et LKS § 38 lg 3 alusel on kalda ehituskeeluvööndis (EKV) uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud. Sellest tulenevalt on ka toru paigaldamine (kaasneb ehitustegevus EKV-s) antud alale ilma EKV-d vähendamata keelatud. Keskkonnaamet on seisukohal, et Sõreda oja juhtimine torusse ei ole põhjendatud ning seetõttu tuleb LKS § 40 lg 3 alusel taotleda Sõreda oja ehituskeeluvööndi vähendamist tuulikulabade ulatuses. KSH aruande ptk-s 3.3.2 (lk 182) on toodud: Planeeringulahendus on koostatud lähtudes muuhulgas LKS §-s 38 sätestatud kalda ehituskeeluvööndi piirangutest ning üldjuhul on välditud tuulikute vundamentide, montaažiplatside ja juurdepääsuteede kavandamist veekogu veekaitse-, ehituskeelu- või piiranguvööndisse. EP seletuskirja ptk-i 4.14 (lk 75) on kirjas: Sisuliselt ei ole ette näha, et tuuliku Koljala 11 rootorilabade ulatamine üle veekogu võiks mõjutada Sõreda oja seisundit. Keskkonnaameti hinnangul on EKV vähendamine Koljala 11 rootorilabade ulatuses võimalik ning see tuleks võimalusel liita Lüganuse Vallavalitsuse kalda ehituskeeluvööndi vähendamise taotlusega . ¹	EP lahendust korrigeeritakse selliselt, et planeeringu kohaselt ei kavandata Sõreda oja torusse juhtimist, vaid taotletakse kalda ehituskeeluvööndi vähendamist ka tuuliku Koljala 11 rootorilabade ulatuses üle veekogu. Vastav täiendav taotlus on KKA-le saadetud Lüganuse Vallavalitsuse 08.12.2025 kirjaga nr 6-1/33-203.

11. Metsamaahalduse AS

Kirja nr ja kuupäev: 04.12.2024 nr 6-1/33-197

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
-----------------	-----------------------------------

¹ Registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 11.11.2025 nr 7-13/25/21529 all.

Palume Metsla kinnistule (75101:001:0011) planeeritud tuuliku (Koljala 2) hoonestusala suurendada selliselt, et 180 m tiiviku rootori diameetriga tuulik mahuks tervenisti ka Metsla kinnistule. Palume hoonestusala alles jätta ka Sonda metskond 2 kinnistule näidatud ulatuses.	Ettepanekuga arvestatakse.
Palume Ülase kinnistule (75101:001:0009) planeeritud tuuliku (Koljala 3) hoonestusala suurendada selliselt, et 180 m tiiviku rootori diameetriga tuulik mahuks tervenisti ka Ülase kinnistule.	Ettepanekuga arvestatakse.
Palume hoonestusala alles jätta ka Sonda metskond 2 ning Sonda metskond 27 kinnistule näidatud ulatuses. Ettepanekuid põhjendab asjaolu, et ei saa olla kindel, et tekib võimalus nimetatud tuulikute labade osas seada õhuservituut kinnistute Sonda metskond 2 (75101:001:0120) ning Sonda metskond 27 (75101:001:0037) osas. Planeeringu lahenduse muudatus võimaldab viimasel juhul säilitada alale planeeritud tuulikute arvu planeeritud mahus. Ülalnimetatud kinnistud kuuluvad Vestman Grupi ettevõttele Metsamaahalduse AS. Palun teatada kui teil on küsimusi ning kooskõlastada meiega asendiskeemi muudatus.	Ettepanekuga arvestatakse. Teadmiseks võetud.

12. Varja Windfarm OÜ

Kirja nr ja kuupäev: 04.12.2024 nr 6-1/33-196

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Palume lisada Lüganuse valla Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringusse siduv tingimus arvestada Varja DP1, DP 2, DP 3 ning Varja tuulikupargi kohaliku omavalitsuse eriplaneeringus kavandatuga.</p> <p>Palume eriplaneeringusse lisada siduv tingimus „Tuulikutele projekteerimistingimuste ja ehitusloa andmisel tuleb arvestada Varja DP 1, DP 2 ja DP 3 ning Varja KOV EP-s kavandatud tuulikutega.“ tagamaks üheselt mõistatava ja siduva planeeringute omavahelise arvestamise.</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata.</p> <p>Asukoha eelvaliku alusel kehtestatava tuuleparki kavandava kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kui ilma vastuvõtmise etapita planeeringu puhul võetakse koostööde hindamisel arvesse planeeringuid, mis on kas juba kehtestatud või mille materjalid on planeerimiseaduse § 108 lg 2 alusel parandatud ja valla kodulehel avalikustatud.</p> <p>KSH aruande ptk-s 3.7.2 on seoses müra ja varjutamise kumulatiivse mõjuga välja toodud, et juhul, kui mõni piirkonna tuuleparkide planeering jõuab käesoleva planeeringu menetlemise ajal fikseeritud lahenduseni (nt</p>

	<p>planeeringu vastuvõtmiseni), tuleb käesoleva planeeringu puhul võimaliku müra ja varjutuse koosmõjuga arvestada ning vajadusel planeeringulahendust või planeeringus toodud tingimusi täpsustada.</p> <p>Nimetatud tingimus on keskkonnamõjusid silmas pidades piisav, konkreetse planeeringu välja toomine tingimuste hulgas ei taga suuremat kindlust kumulatiivsete mõjudega arvestamise osas.</p>
--	--

13. Enefit Wind OÜ

Kirja nr ja kuupäev: 04.12.2024 nr 6-1/33-198

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Enefit Wind OÜ ei saa nimetatud dokumentidele kooskõlastust anda ega neid heaks kiita põhjustel, mille osas oleme varasemalt kirjalikult viidanud:</p> <p>1. Planeeringu koostamisel ja KSH läbiviimisel ei ole arvestatud olemasolevate Enefit Wind OÜ tuulepargi ja päikesepargi tootmisüksustega ega nendele avalduvat mõju.</p> <p>Käesolevas planeeringus plaanitud rajatavad tuulikud (kuni 300m kõrgused) avaldavad tootmisel negatiivset mõju lähedal asuvatele Enefit Wind OÜ tuulikutele (kuni 3km) ja päikesepargile;</p> <p>2. Kahjulikud mõjud Enefit Wind OÜ tootmisüksustele on olulised ja sh:</p> <p>a. Tootlikkuse langus, kuna uued tuulikud mõjutavad tuulevoogude liikumist ning loovad keerisvälju;</p> <p>b. Tuulevoolude ebastabiilsus, mis põhjustab komponentide kiirenemist kulumist (nt rootorid, käigukastid);</p> <p>c. Varjuefekt päikesepargile (katastritunnus 44201:001:1069), mille toimimist ja tootlikkust kuni 2,5 km pikkused varjud häirivad;</p> <p>Lüganuse vald on väljendanud põhimõtet, et leevendus-ja kompensatsioonimeetmete küsimus on eelkõige eraõiguslik ning tuleb lahendada arendajate omavahelise koostöö raames. Kuna uute tuulikute rajamise mõjud on ilmsed siis Enefit Wind OÜ ei saa enne konkreetsete leevendusmeetmete kokkuleppimist nõustuda uute tuulikute asukohaga ega anda kooskõlastust planeeringu praegusele versioonile.</p>	<p>Ettepanek võetakse teadmiseks.</p> <p>Selgitame, et tuginedes planeerimisseaduse §-le 105 on Enefit Wind OÜ planeeringuprotsessi kaasatud arvamuse andjana, mitte kooskõlastava asutusena.</p> <p>Selgitame, et planeeringu koostamisel on järgitud üldplaneeringu põhimõtet, mille kohaselt peab kavandatava tuuliku mast olema vähemalt neljakordse kavandatava tuuliku rootori diameetri kaugusel olemasolevast/ehitusõigust omavast tuuliku mastist. Selle tingimuse täitmine tagab piisavalt soodsad töötingimused nii olemasolevatele kui planeeritavatele tuulikutele.</p>

14. Eraisik E.K.

Kirja nr ja kuupäev: 04.12.2025 6-1/33-202

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Esitan käesolevaga seisukoha Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH, koosmõjus Planeering) kohta. Käesolevat seisukohta palun käsitleda ametliku arvamuse ja menetlusliku vastuväitena.</p> <p>1. Dokumendis puudub põhjendatud erandlik asjaolu Eriplaneeringu algatamiseks Planeerimisseaduse § 95 alusel, mis õigustaks üldplaneeringu põhimõtete muutmist.</p> <p>Esitatud dokumentides ei ole esitatud: mõju Eesti või valla energiavarustusele. Mõju ja vastavust on hinnatud vanade arengukavade järgi, puudub mõju ja vastavuse hinnang ENMAK 2035. Samuti puudub alternatiivide/alternatiivsete alade võrdlev analüüs. Selgitus miks just valitud asukoht, maht ja tuulikute arv ning parameetrid on paratamatult vajalik ja mitte valikuline.</p> <p>Esitatud planeering on vastuolus Üldplaneeringuga. Liimala rannikuala on väärtuslik ranna ja puhkeala, oluline turismi ja huvitegevuse piirkond, paik kus on väljakujunenud ajalooline elukeskkond ning kinnisvaraarendus. Alternatiivseid tuuleparkide asukohti on Ida Virumaal ja Eestis rohkesti. Lisaks läheneb tuuleparkide instaleeritud võimsus elektrisüsteemi taluvusparameetritele ning uute jaamade rajamist peab põhjalikult kaaluma. Lisaks taotleb arendaja Üldplaneeringuga võrreldes soodsamaid erisususi (kauguste ja piiranguvööndite vähendamist jms.). Esitatud seletuskirja peatükk 4.2 kuni 4.4 ei selgita piisavalt, miks on üldplaneeringu lahenduse muutmine möödapääsmatu või paratamatu ja milliseid alternatiive on kaalutud või olemas. Sellisel kujul ei vasta Eriplaneering Planeerimisseaduse § 95 mõttele.</p>	<p>Ettepanekuga arvestatakse osaliselt.</p> <p>Eriplaneeringu algatamise õiguslik alus on selgelt määratletud Lüganuse Vallavolikogu 25.04.2024 otsuses nr 181, mille kohaselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tuulepargi asukohta ei ole üldplaneeringus määratud, mistõttu on PlanS § 95 lg 1 kohaselt vajalik eriplaneering; • tuulepargi rajamise vajadus tuleneb riiklikest ja EL eesmärkidest (Eesti 2035, kliimaneutraalsus 2050, REPowerEU), mida seletuskiri põhjalikult käsitleb; • Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+ näeb piirkonda ette <i>tuuleenergeetika arendamise potentsiaaliala</i>, mis loob eriplaneeringu algatamiseks sisulise planeerimisalase põhjenduse. <p>Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ KOV eriplaneeringu KSH aruande sissejuhatuses on toodud, et tuuleparkide arendamise vajadus tuleneb strateegias „Eesti 2035“ seatud eesmärgist minna üle kliimaneutraalsele energiatootmisele ning saavutada kõikide sektorite üleselt kliimaneutraalsus aastaks 2050. Eestis kui tuultele avatud mereriigis on tuul üks peamisi taastuvenergiaresursse, millele kliimaeesmärkide täitmisel tähelepanu pöörata. Sellest tulenevalt on tuuleparkide arendamine üks peamistest meetmetest, millega kliima- ja energiapoliitikas seatud eesmärkide saavutamiseni jõuda püütakse.</p> <p>ENMAK 2035 on jätkuvalt eelnõu staadiumis, seega on õigustatud võrdlus kehtiva ENMAK 2030-ga. ENMAK 2035 viies eelnõu näeb energiamajanduse pikaajalise</p>

	<p>sihina ette perioodil 2025 – 2030 ühe tegevusena maismaatuuleenergia arendamist.</p> <p>Alternatiivide analüüs on kajastatud nii KSH ptk-s 2.3 kui asukoha eelvaliku otsuse eelnõu seletuskirjas (ptk 4.4), kus tuuakse ära alade 1, 2a, 2b ja 3 planeeringula-henduse põhjendused. Elektrisüsteemi taluvuspara-meetrite osas selgitame, et selle arvestusega tegeleb Elering, tegemist ei planeeringulise küsimusega.</p> <p>Planeerimisseaduse § 95 lg 8² kohaselt võib tuuleparki kavandav kohaliku omavalitsuse eriplaneering põhjen-datud juhul sisaldada kehtestatud üldplaneeringu muutmise ettepanekut.</p> <p>Täiendame EP seletuskirja selgitustega eriplaneeringu vajalikkuse kohta.</p>
<p>2. KSH Eelhindang ei ole piisav.</p> <p>2.1 Eksitav ja puudulik müra ja vibratsiooni hinnang vastavalt tegelikule levikule.</p> <p>Müraanalüüs ei vasta planeeritava objekti tegelikele parameetritele, mis loob eksitava (väiksema mõjuga ning arendajale soodsama) mürapildi. Planeeringuala müra ja selle mõjude leevendamiseks ei ole hinnatud seaduses nõutavat müra koosmõju (maantee, maavara kaevandamine ning lisanduvad tuulikud). Samuti ei ole selgitatud leevendusmeetmeid koosmõjus müra piirnormide juhtimisele, eelmainitud koostegevuse korral.</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata</p> <p>2. Juhime Teie tähelepanu asjaolule, et eriplaneeringu raames viidi läbi täiemahuline keskkonnamõjude stra-teegiline hindamine (KSH) ehk tegemist on oluliselt põhjalikuma dokumendiga kui eelhindang.</p> <p>2.1. Keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) käi-gus hinnati põhjalikult tuulikupargi mõju keskkonnale ja inimesele, sealhulgas müra ja vibratsiooni võimalik mõju. Mõju hindamisel lähtuti asjakohastest teadusuu-ringutest, normtasemetest ning juhendmaterjalidest. Planeeringute raames tuleb tagada vastavus kehtiva-tele õigusaktidele ning juhendmaterjalidele.</p> <p>Koosmõju hindamise temaatikat on aruandes selgita-tud, sh on välja toodud, et liiklus- ja tööstusmürale on</p>

	<p>kehtestatud eraldi normtasemed (ning tööstus- ja liiklusrumüradele summaarset müra normtasemet ei ole kehtestatud), mistõttu tuleb ka vastavate müraallikate poolt tekitatavat müra normidega võrdlemisel eraldi käsitleda. Maavarade kaevandamise osas on samuti tegemist mõnevõrra teistsuguse iseloomuga müraga (nt lühiajalised lõhketööd) ning arvestades asjaolu, et tuulikute kavandamisel on eesmärgiks võetud kõige rangeimate nõuete tagamine (II kategooria alade puhul müra sihtväärtus päeval 50 dB ja öösel 40 dB) ei ole märkimisväärset koosmõju maavarade kaevandamisega ette näha. Tuulikute puhul on normilähedasem just öine olukord, kui märkimisväärset maavarade kaevandamisega seotud müra eelduslikult ei esine.</p> <p>On tõsi, et planeeringu raames ei fikseerita ühte konkreetset tuuliku tüüpi või mudelit, mis selgub hanke käigus. Seega on vajalik müraolukorra täpsustamine (nt ehitusloa etapis) sõltuvalt välja valitud tuuliku tüübist. Seetõttu on planeeringus ja KSH-s välja toodud, et lõpliku tuuliku mudeli väljavalimisel on vajalik teostada täiendav müra modelleerimine (nt ehitusloa etapis), mis arvestaks välja valitud tuuliku andmeid (tuuliku mudel, mõõdud ja müraandmed) ning täpset paigutust.</p>
<p>2.2 Puudulik hinnang varjutusele.</p> <p>Liimala küla ja ranniku piirkonna elanike on varjutuse mõju alahinnatud. Mõju on hinnatud avalikule rannale ja sadamale. Liimala küla on ajalooliselt väljakujunenud väärtuslik ranna ja puhkeala, oluline turismi ja huvitegevuse piirkond, paik kus on väljakujunenud elukeskkond ja kinnisvaraarendus kogu küla ja rannaala ulatuses (samuti kõrvaldvalda ulatuvad asukohad).</p> <p>Pakutud varjutuse leevendamise meetmed ei ole piisavad, kuna varjutuse mõjuala on lõuna ja õhtupäikese suunas (oluline turismi ja eluviiside jaoks). Kuna planeering ei näe ette konkreetsed lahendusi ja kohutusi siis, ei saa lugeda pakutud leevendumeetmeid tõsiseltvõetavaks ja eluliselt jõustatavateks.</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata.</p> <p>Planeeringus ja KSH-s on välja toodud, kindla tuuliku tüübi väljavalimisel (nt ehitusloa menetluse raames) tuleb teostada täpsem varjutamise modelleerimine ning detailselt käsitleda varjutamise põhjustamise võimalikke kellaaegu ja kuupäevi, mis võiks olla aluseks ülenormatiivse varjutamise tekkimise kellaajal varjutamist tekitava tuuliku ajutiseks seiskamiseks (küll ainult päikesepaistisel päeval) ning välja tuleb töötada vastav tuulikute töötamise (seiskamise) täpne ajagraafik.</p>

	Samuti on välja toodud, et kuna antud juhul on ilma leevendavaid meetmeid rakendamata (ehk tuulikuid ebasoovitava varjutamise ilmnemise ajal välja lülita-mata) mitmetes piirkondades ületatud planeeringus eesmärgiks seatud varjutamise väärtused, peavad ka-vandatavad tuulikud omama automaatset tuulikute väljalülitamise süsteemi. Antud põhimõtted kehtivad ka Liimala küla piirkonna kohta.
<p>2.4 Majanduslike ja sotsiaalsete mõjude puudulik käsitlemine</p> <p>Hindamata on mõju elukeskkonnale ja kohalikule ettevõtlutusele ning turismile. Majandusmõjudes ei ole hinna-tud mõju Liimala küla ja ranniku piirkonna elukeskkonnale.</p> <p>Liimala küla on ainulaadne väljakujunenud väärtuslik ranna ja puhkeala, oluline turismi ja huvitegevuse piir-kond, paik kus on väljakujunenud ajalooline elukeskkond ja kinnisvaraarendus.</p> <p>Tuulepargi rajamine ranna- ja turismipiirkonda mõjutab otseselt piirkonna konkurentsivõimet, kuid seda mõju ei ole hinnatud.</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata.</p> <p>KSH aruandes on hinnatud mõjusid inimese tervisele, sotsiaalsetele vajadustele ja varale, sh on välja toodud, et tuuleparkide kavandamisega võib avalduda mõju et-tevõtetele, mis on maastikumuutusele tundlikumad – nt turism ja puhkemajandus. Maastikumuutus ja vi-suaalne mõju avaldub eelkõige tuulikute lähialas ja ava-maastikul. KSH tegi ettepaneku täpsemalt analüüsida Koljala külas puhkemaja haljastuse piisavust ning ka-vandada vajadusel täiendav haljastus visuaalsete mõ-jude leevendamiseks, kuna KSH hinnangul on seal mõju avaldumine kõige tõenäolisem. Liimala küla osas hindas KSH, et Liimala teenused on suunatud mere ja ranna kasutusele ning antud suunas vaated ja maastik ei muutu. Küll aga toob KSH välja vajaduse Liimala külas mõõduka visuaalse mõju piirkonnas üksiktaludele ana-lüüsi koostamist, mis hindab täiendava haljastuse istu-tamise vajalikkust ja paigutust.</p>
Mõju mäetööstusele ei ole hinnatud.	<p>Ettepanekuga ei arvestata.</p> <p>Mõju maavaradele, sh mäetööstusele on hinnatud KSH ptk-s 3.4. Hinnangu mõjude hindamise piisavuse kohta on andnud aruande kooskõlastajad Eesti Geoloogiatee-nistus ja Keskkonnaamet.</p>
<p>Kinnisvara väärtuse muutumine</p> <p>Hindamata on mõju kinnisvara väärtusele ja kinnisvara arendustele Liimala külas</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata.</p> <p>Selgitame, et mõju kinnisvarale on käsitletud KSH aruande ptk-s 3.1.7, kus tuuakse välja, et mõningane võimalik mõju kinnisvara väärtusele piirkonnas võib</p>

	olla mitmesuunaline (häiringust tulenevalt negatiivne, talumistasust tulenevalt osaliselt ka positiivne).
<p>Puudulik hinnang loodusväärtustele ja maavara kasutamisele.</p> <p>Märkas, et eelhindangus esitatud mõjud maavarade kaevandamisele on alahinnatud. Mõjude hindamise peatükist ei selgu, kui suured maavara kaitsetervikud tuleb jätta planeeritavate tuulikute vundamentidele. Milline on tervikute mõju maavara varu bilansile ja mäetööde tehnoloogiale ning tootmiskuludele. Täiesti hindamata on tuulikute mõju ja piirangud mäetöödel vajaliku lõhketööde läbiviimiseks tegutsevas ja planeerivates karjäärides. Tuulikute põhjustavad piiranguid lõhketööde tegemisele, tekivad kaevandamise keelutsoonid mis põhjustab kavandava varu vähenemise ja otsese kahju. Samuti ei ole hinnatud tuulikute likvideerimisel tekkivate jäätmete, aga ka tuulikute vundamentide likvideerimist tähtajalise kasutusperioodi lõpus. Puudulikult on uuritud loodusväärtusi ja tuulikute ning looduse sessoonset mõju.</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata.</p> <p>Mõju maavaradele, sh mäetööstusele on hinnatud KSH ptk-s 3.4. Hinnangu mõjude hindamise piisavuse kohta on andnud aruande kooskõlastajad Eesti Geoloogiateenistus ja Keskkonnaamet.</p> <p>Tuulikud ei põhjusta piiranguid lõhketööde tegemisele eeldades, et mõjud ei ulatu tuuliku infrastruktuurini.</p> <p>Planeeringulahenduse väljatöötamisel tugineti põhjalikel loodusväärtuste uuringutel. Kuna uuringud sisaldasid mitte avalikuks kasutamiseks mõeldud teavet looduskaitsealuste liikide kohta, siis ei ole uuringute aruanded avalikult kättesaadavad, kuid nende sisu ja järeldused on toodud KSH aruande ptk-s 3.2.</p>
<p>2.5 Puudulik alternatiivide käsitlemine</p> <p>Planeering peab analüüsima erinevaid reaalseid alternatiive. Praeguses materjalis on alternatiivid käsitletud formaalselt. Seadusest tulevalt peavad valikud olema põhjendatud, kuid materiaalselt ja faktiliselt sisustatud põhjendused puuduvad.</p> <p>Planeering peab analüüsima reaalseid alternatiive: teisi võimalike asukohti, väiksemat mahtu, teist tüüpi tehnilisi lahendusi.</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata.</p> <p>Selgitame, et planeeringus ja KSH on käsitletud justnimelt reaalseid alternatiive, st tegevusi, mille puhul on olemas võimalused planeeringulahendust ellu viia (arendaja maaomand, vajalikud kokkulepped jms).</p>
<p>2.6 Mürakaitse nõuete eiramine.</p> <p>Tuulegeneraatorid kuuluvad tegevuste hulka, mille puhul tuleb arvestada: müra normtasemeid, reaalseid tehnilisi näitajaid (kõrgus, tiiviku diameeter, nimivõimsus), müra kumulatiivset mõju juhul kui piirkonnas on või võib olla teisi müraallikaid.</p> <p>Eelnevalt olen osutanud puudulikule müra hindamisele ala 2a koosmõjus mäetöödega, liiklusrumaga Tallinn-Narva maanteel. Samuti kasutatakse hindamiseks valesid andmeid, seadmete tüüpandmeid, mitte tegelike seadmete sertifitseeritud andmeid (müraanalüüs põhineb tuulikutele kõrgusega 193m ja võimsusega 6.7MW, planeeritavad tuulikud on 270m kõrged ja kuni 12,3MW). Ei ole arvestatud tuulte kiiruste ja suuna mõju. Puudub hinnang madalsagedusliku ja helirõhu impulssidele. Samuti puudub varivälgu mõju hinnang.</p>	<p>Ettepanekuga ei arvestata.</p> <p>Juhime tähelepanu, et keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) käigus hinnati põhjalikult tuulikupargi mõju keskkonnale ja inimesele, sealhulgas müra, visuaalset mõju ja varjutamisega kaasnevaid häiringuid. Mõju hindamisel lähtuti asjakohastest teadusuuringutest, normtasemetest ning juhendmaterjalidest. Planeeringute raames tuleb tagada vastavus kehtivatele õigusaktidele ning juhendmaterjalidele.</p>

<p>Tulenevalt eelnimetatud puudustest, ei tohi mingil juhul lubada Eriplaneeringus sätestatud üldplaneeringust soodsamaid piiranguparameetreid.</p>	<p>On tõsi, et planeeringu raames ei fikseerita ühte konkreetset tuuliku tüüpi või mudelit, mis selgub hanke käigus. Seega on vajalik müraolukorra (samuti varjutamise mõju) täpsustamine (nt ehitusloa etapis) sõltuvalt välja valitud tuuliku tüübist. Seetõttu on planeeringus ja KSH-s välja toodud, et lõpliku tuuliku mudeli väljavalmisel on vajalik teostada täiendav müra modelleerimine (nt ehitusloa etapis), mis arvestaks välja valitud tuuliku andmeid (tuuliku mudel, mõõdud ja müraandmed) ning täpset paigutust. Lisaks selgitame, et tuuliku kõrgus või võimsus (MW) ei ole otseses seoses müraga.</p>
<p>2.7 Ranna-ala, turismi ja elukeskkonna mõju. Planeerimisseadus kohustab arvestama kogukonna huve. Arvestades ajaloolise elukeskkonnaga ja planeeringutega on piirkonna elanikel õigustatud ootus jätkata turismi-teenuste pakkumist ja pärandelustiili harrastamist. Esitaud dokumentides ei ole mõju elukeskkonnale, elanike toimetulekule ja turismiteenustele piisavalt hinnatud, mistõttu ei ole võimalik kaaluda kogukonnale tekkivat kahju.</p>	<p>Teadmiseks võetud</p>
<p>Nõuded vallale Lähtudes eeltoodust taotlen: 1. Menetluse lõpetamist eriplaneeringuna, tulenevalt planeerimisseaduse § 95 . 2. Planeeringu ja KSH materjalide täiendamist, lähtudes Planeerimisseaduse § 127 sisunõuetest (põhjendatud valik, alternatiivide kaalumise, mõjude hindamine) ning KeHJS § 6, § 20nõuetest 3. Tervikliku ja korrektse KSH programmi koostamist ning avalikustamist; 4. Alternatiivide tegeliku analüüsi; 5. Müra ja sotsiaalmajandusliku mõju tegeliku hindamist; 6. Minu seisukohtade kohta palun kirjaliku ja põhjendatud vastust PlanS § 20, §127 alusel</p>	<p>Teadmiseks võetud</p>

15. Erasisik K.T.

Kirja nr ja kuupäev: 04.12.2025 6-1/33-201

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ tuuleparkide KOV EP asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja KSH aruandele esitatud kooskõlastuste ja arvamuste koondtabelis 31.10.2025 punkt 83 (eraisik K.T.) on Lüganuse Vallavalitsuse seisukoht Koljala 7 tuuliku asukoha kohta, millega ei saa nõustuda viimase lause osas: „Samas on vaadeldavas piirkonnas selgelt olulisem olemasolevate tuulikute varjutamisega kaasnev mõju“. Olemasolevad tuulikud, mis kuuluvad Enefit Greenile, asuvad põhja suunas ja on kõrgusega kuni 150 m. Eelpool nimetatud tuulikud asuvad umbes 700 m kaugusel, ei tekita varjuvilkumist Kihva kinnistule kuna päike ei paista põhja suunast mitte kunagi. Koljala 7 tuuliku kõrgus on aga 300 m ja asukoht on lõuna suunas kaugusega 750 m Kihva kinnistust. 300 m kõrgune tuulik tekitab pikema varjuvilkumise läbi pöörlevate labade kui 150 m kõrgune tuulik.</p> <p>Soovitan lugeda ka 28.nov.2025.a. ajalehes Postimees ilmunud artiklit „Uppsala ülikooli professor: Eestis võib tuulikute tegelik mõju olla tunduvalt suurem“.</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>Arvutuslikult võib siiski Kihva kinnistule ulatuda ka ühe olemasoleva tuuliku (kõige idapoolsem tuulik) töötamisega kaasnev varjutamine ning seda suvisel ajal (mai-augusti algus) ja varahommikul (hinnanguliselt vahemikus 5.00 kuni 6.00). Kavandatavatest tuulikutest võib Kihva kinnistul varjutamist põhjustada tuulik nr K7 (talvekuudel keskpäeval ajal) ning tuulik nr K9 (kevadest ja sügisel hommikul ajal vahemikus 7.00 kuni 8.00). Planeeringus on fikseeritud, et kindla tuulikutüübi väljalimisel (nt ehitusloa menetluse raames) tuleb teostada täpsem varjutamise modelleerimine ning detailselt käsitleda varjutamise põhjustamise võimalikke kellaegu ja kuupäevi, mis võiks olla aluseks ülenormatiivse varjutamise tekkimise kellaajal varjutamist tekitava tuuliku ajutiseks seiskamiseks (küll ainult päikesepaistelisel päeval) ning välja tuleb töötada vastav tuulikute töötamise (seiskamise) täpne ajagraafik.</p> <p>Samuti on välja toodud, et kuna antud juhul on ilma leevendavaid meetmeid rakendamata (ehk tuulikuid ebasoovitava varjutamise ilmnemise ajal välja lülitamata) mitmetes piirkondades ületatud planeeringus eesmärgiks seatud varjutamise väärtused, peavad kavandatavad tuulikud omama automaatset tuulikute väljalülitamise süsteemi. Antud põhimõtted kehtivad ka Kihva kinnistu piirkonna kohta.</p> <p>Eestis teostatud ülevaateuuringutes (ning ka käesoleva planeeringu puhul) ei esine sisulist vastuolu Uppsala Ülikooli professori Ken Mattssoni töös esitatud väidetega, mis eelkõige toonitavad, et tuulikud tekitavad infraheli, infraheli võib levida kaugemale ning tähelepanu tuleb pöörata infraheli tasemetele, mis võivad jääda inimese</p>

	<p>tajuläve lähedale (kuna inimeste tundlikkus müra suhtes võib erineda). Kõik loetletud põhimõtted on käesoleva planeeringu mõju hindamises välja toodud.</p> <p>Planeeringute mõju hindamisel tuleb lähtuda põhjalikest juhendmaterjalidest, mis on koostatud paljude erinevate teadusartiklite põhjal. Sealhulgas on juhendmaterjalide koostamisel analüüsitud paljude erinevate teadusuuringute asjakohasust (nt uuringuks kasutatud meetoodika sobivus, uuringu järelduste seotus uuringu sisuga jne) ning teiste riikide praktikat.</p> <p>Planeeringu mõju hindamise raames lähtuti eelkõige 2025. a Kliimaministeeriumi poolt avaldatud tuuleparkide keskkonnamõju hindamise juhendist (Tuuleparkide keskkonnamõju hindamise juhend. Müra, vibratsioon, varjutamine. https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2025-03/Tuuleparkide%20keskkonnam%C3%B5ju%20hindamise%20juhend.pdf), milles on muu hulgas analüüsitud teiste riikide kogemust, samuti infraheli võimalikku mõju. Uuringute põhijäreldus on see, et kuigi tuulikud tekitavad ka infraheli (sarnaselt paljudele muudele tööstuslikele objektidele või tehnoseadmetele) on peamine häiringute põhjus siiski kuuldav müra.</p> <p>Sarnasele järeldusele on jõutud ka 2025. a Tartu Ülikooli poolt koostatud tuulikute tervisemõju alases ülevaateuuringus, milles on toodud ka infraheli võimaliku mõju põhjalik analüüs (Tuulikute tervisemõjud: süstemaatiline ülevaade viimasel viieteistkümnel aastal eelretsenseeritavates teadusajakirjades avaldatud uurin-gutest, https://kliimaministeerium.ee/sites/default/files/documents/2025-09/%C3%9Clevaa-teuuringu%20I%20etapp%20%28tuulepargid%29.pdf).</p>
--	---

16. Eraisik T.T.

Kirja nr ja kuupäev: 04.12.2025 6-1/33-200

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>Lüganuse vallavalitsusele.</p> <p>Vastuseks tuulepargi sobivusest meie piirkonda, st. Kõrkkülasse :</p> <p>Kui need seadmed hakkavad tõsiselt varjutama, hakkima vms. päikesevalgust, siis me ei soovi neid sinna !</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p> <p>KSH aruandes on Tarumi kinnistule avalduvat visuaalset mõju käsitletud ptk-s 3.1.6.1. KSH toob välja, et Tarumi kinnistule eeldatavalt avaldub visuaalne mõju on mõõdukast kõrgem, mistõttu antakse KSH-s soovitus analüüsida olemasoleva istutuse piisavust ning teha ettepanek täiendava haljastuse istutamiseks juhul, kui olemasolev taimestik ei ole piisav tuulikute põhjustatud mõju leevendamiseks. Planeeringus on fikseeritud, et kindla tuulikutüübi väljavalimisel (nt ehitusloa menetluse raames) tuleb teostada täpsem varjutamise modelleerimine ning detailselt käsitleda varjutamise põhjustamise võimalikke kella-aegu ja kuupäevi, mis võiks olla aluseks ülenormatiivse varjutamise tekkimise kellaajal varjutamist tekitava tuuliku ajutiseks seiskamiseks (küll ainult päikesepaistelisel päeval) ning välja tuleb töötada vastav tuulikute töötamise (seiskamise) täpne ajagraafik.</p> <p>Samuti on välja toodud, et kuna antud juhul on ilma leevendavaid meetmeid rakendamata (ehk tuulikuid ebasoovitava varjutamise ilmnemise ajal välja lülitamata) mitmetes piirkondades ületatud planeeringus eesmärgiks seatud varjutamise väärtused, peavad kavandatavad tuulikud omama automaatset tuulikute väljalülitamise süsteemi. Antud põhimõtted kehtivad ka Kõrkküla piirkonna kohta.</p>

17. Kivihaamer OÜ

Kirja nr ja kuupäev: 04.12.2025 6-1/33-199

Ettepaneku sisu	Lüganuse vallavalitsuse seisukoht
<p>ETTEPANEK</p> <p>1. Evecon OÜ ja Enery Estonia OÜ peavad andma Kivihaamer OÜ-le kirjaliku kinnituse, et nad ei sea tulevikus mingeid tingimusi kinnistul majandustegevusele, sealhulgas planeeritava Suurkõrtsi III kaevandusalal toimuvatele lõhkamistöõdele.</p> <p>2. Tuuleparkide rajamine kahjustab kinnistu Paavo 43701:001:0132 väärtust. Kivihaamer OÜ-l oli plaan peale kaevandusala rekultiveerimist arendada merevaatega looduskaunis piirkonnas turismialast ettevõtlust. Vahetus läheduses paiknevad tuulikud oma varjutuse ja müraga, tõenäoliselt ka vibratsiooniga sisuliselt muudavad turismialase tegevuse võimaluks.</p> <p>3. punktis 2 esitatud põhjendusest tulenevalt palub Kivihaamer OÜ Lüganuse Vallavalitsust alal 2a tuulepargi eriplaneeringu lõpetamist.</p>	<p>Ettepanekuga arvestatakse osaliselt.</p> <p>1. Arendusalal 2a tegutseb ainult Enery Estonia OÜ (edaspidi Enery) ja Enery on valmis andma Kivihaamer OÜ-le kirjaliku kinnituse, et Enery ei sea tulevikus kinnistul toimuvale majandustegevusele piiranguid või tingimusi, peale selle mis on ette nähtud õigusaktides ja seotud üldlase ohutusega. Kui kinnistul hakatakse kaevandama ja lõhkama, siis ei tohi mõjud jõuda tuulepargi infrastruktuurini.</p> <p>2. Märgime, et Paavo kinnistu lähedusse on tuuleala ette nähtud ka Lüganuse valla üldplaneeringuga (lõuna-suunda jääb ÜP kohane tuuleala nr 19). Paavo kinnistu paikneva Suurkõrtsi III lubjakivikarjääri kaevandusluba on hetkel alles taotluse faasis, karjääri korrastamise aeg ja suund, sh võimalus arendada kinnistul turismialast suunda, on käesoleval ajal teadmata. Lisaks jääb Paavo kinnistu Haljala-Kukruse teelõigu riigi eriplaneeringu võimalikule eelvalikualale, mis muudab turismialase tegevuse võimalikkuse antud kinnistul suuresti ebatõenäoliseks.</p> <p>3. Teadmiseks võetud.</p>